

MÉS ENLLÀ DEL GREUGE

ANTONIO PAPELL*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 11.11.07

La relació Catalunya-Espanya no es pot reduir a l'intercanvi mercantil; hi ha raons més profundes

Aquesta setmana passada, en el termini de 24 hores, el president de la Generalitat, Montilla, i el president dels empresaris catalans, Rosell, van revisar amb una duresa sense precedents les relacions de Catalunya amb Madrid. Un Montilla ressorgit de la timidesa, que ha adquirit fins i tot unes renovades capacitats oratòries, va alertar des de Madrid tot Espanya "de la desafecció catalana", que podria desembocar en un allunyament irreversible.

En concret, Montilla va avisar de les "greus conseqüències polítiques a mitjà i a llarg termini que tindria una desafecció emocional de Catalunya cap a Espanya i cap a les institucions comunes" si finalment el nou Estatut, avalat per tres cambres parlamentàries i pel sí plebiscitari dels catalans, fos desautoritzat per un Tribunal Constitucional manipulat políticament i incapaç de mantenir-se ferm davant de les pressions espúries d'un determinat sector ideològic.

PER LA SEVA PART, el president de la patronal catalana quantificava la magnitud del greuge en termes d'inversió pública, alertava contra la temptació de defraudar les expectatives suscitées pel nou Estatut o de fer trampes en els còmputos per no aportar el que s'ha pactat, i descartava en benefici de la pedagogia la possibilitat d'un "tancament de

caixes", d'una vaga fiscal que, no obstant, quedava sobre la taula com a últim recurs.

El doble toc d'atenció, amanit amb la denúncia potser desmesurada que els pervertits intents de controlar el Tribunal Constitucional es podrien interpretar com un sofisticat cop d'Estat, ha merescut no obstant molt poca atenció per part del seu destinatari, el Madrid retòric que en realitat abraça la medulla del sistema institucional. El Govern ha reaccionat amb irritació perquè s'ha considerat injustament tractat i els grans rotatius de la capital han passat amb superioritat i de puntetes sobre una protesta que, no obstant, reflecteix la decepció de tota la societat catalana.

Algun dia s'haurà d'analitzar amb tota la perspectiva i amb desapassionament les relacions Madrid-Barcelona durant tota l'etapa democràtica, i llavors s'entendrà més bé, potser, la dificultat que hi ha actualment per a l'entesa. Pujol, que té unes acreditades dots d'estadista inqüestionables, va ser malgrat les aparences molt discret a l'hora de fer reclamacions. De fet, no va utilitzar mai com a argument de pressió la reforma de l'Estatut, i ni tan sols va brandar legítimament les grans xifres del greuge per tal d'exigir compensacions. Va ser Maragall qui, amb els seus socis, va brandar la reforma estatutària, primer, i la reivindicació exigent basada en balances fiscals, després. La crisi de les infraestructures, que paradoxalment esclata quan l'AVE ja arriba a Barcelona, no ha fet res més que avalar materialment unes reclamacions que tenien un fonament notori.

La incomprensió entre Madrid i Barcelona té per tant un clar antecedent: el nacionalisme català ha abusat d'un ingenu victimisme durant els seus

23 anys de mandat, i, com en la cèlebre faula, després d'aquest llarg període de lamentacions insistents i una mica vanes, ha estat difícil endossar ara unes reclamacions objectives que sí que estan perfectament fundades. Perquè Montilla no és nacionalista, ni tan sols exerceix el catalanisme amb la vehemència amb què ho feia Maragall, de manera que els seus arguments no es poden imputar a la desorientació que suposadament produeix el particularisme romàntic. És per això que a Catalunya s'han començat a utilitzar xifres, estadístiques i balanços, en lloc de greuges subjectius. Per això ja no tindria sentit reproduir antics diàlegs de sords: la relació bilateral s'ha de basar en equacions, sense oblidar la qüestió de confiança: a Catalunya es desconfia dels polítics madrilenys. L'empresari Rosell ho ha explicat gràficament: tem els somriures condescendents amb què el contemplen els seus interlocutors en aquesta qüestió.

MALGRAT ELS incidents del camí, tot indica no obstant que les legítimes exigències de Catalunya estan trobant una via gràcies a l'Estatut i a la creixent receptivitat del Govern central, fortament emparentat amb el de la Generalitat. No és probable, doncs, que l'aigua arribi al riu, però s'equivocarien els que no s'adonessin que la irritació actual dels catalans, deguda a causes ben evidents, no és ni un posat ni molt menys un gest afectat i passatger.

El nou marc estatutari preveu els mecanismes perquè no es reproduïxin en el futur els dèficits que s'han arrossegat fins avui, però probablement l'encaix ple de Catalunya a l'Estat requereix altres esforços de més consistència política, i no reeixirà del tot fins que es recuperin alguns consensos bàsics sobre l'Estat de les autonomies, a partir d'una noció

més moderna, oberta i generosa de l'Espanya plural que la que s'ha tingut a Madrid fins ara.

El futur s'ha de planejar, en fi, sense oblidar que, al capdavant, no tot en la relació entre Catalunya i Madrid es pot reduir a l'intercanvi mercantil. Les raons per al vincle i l'estranyament, per a l'amor i el desamor, són més fondes que les que provenen de la pura economia. No s'ha d'oblidar aquest rerefons polític i intel·lectual quan es parla de greuges i de marginacions.

*Periodista